

OBSAH

PŘEDMLUVA	17
1. ČÁST: OBECNÁ ČÁST	19
KAPITOLA I.	
POJEM, PŘEDMĚT A VÝZNAM KRIMINOLOGIE	21
<i>(Jiří Jelínek)</i>	
1.1 Pojem, předmět a základní znaky kriminologie jako vědního oboru	21
1.2 Základní funkce kriminologie	25
1.3 Místo kriminologie v systému vědních oborů	28
KAPITOLA II.	
ZÁKLADNÍ KRIMINOLOGICKÉ TEORIE A KRIMINOLOGICKÉ ŠKOLY	35
<i>(Jiří Jelínek, podkapitola 2.10 ve spoluautorství s Annou Brandtner)</i>	
2.1 Obecná východiska: Kriminologická teorie, kriminologická koncepce, kriminologická škola	35
2.2 Klasická kriminologická škola	38
2.3 Pozitivistická škola	51
2.3.1 Pozitivistická škola – všeobecná charakteristika	51
2.3.2 Biologický směr v kriminologii	55
2.3.3 Psychologický směr v kriminologii	66
2.3.4 Sociálně psychologický a sociologický směr v kriminologii	73
2.3.5 Chicagská kriminologická škola	86
2.3.5.1 Prostředí a kriminalita	86
2.3.5.2 Chicagská kriminologická škola, pojem, představitelé, význam	88
2.3.6 Teorie diferenciální asociace Edwina Sutherlanda	96
2.4 Radikální a kritická kriminologie	102
2.4.1 Úvod	102

2.4.2	<i>Kořeny kritické a radikální kriminologie</i> (Karl Marx, William Bonger, Georg Vold)	104
2.4.3	<i>Americký radikalismus</i> (William Chabliss, Richard Quinney, Austin Turk)	111
2.4.4	<i>Nová (kritická) kriminologie</i>	115
2.5	Neoklasické kriminologické teorie	118
2.5.1	<i>Teorie racionální volby</i>	119
2.5.2	<i>Teorie běžných činností</i> <i>Teorie běžných činností</i> (teorie rutinní aktivity)	122
2.6	Všeobecná teorie kriminality (Gottfredsonova a Hirschiho všeobecná teorie kriminality)	126
2.7	Teorie konfliktu kultur	130
2.8	Etiketizační teorie kriminality	131
2.9	Mnohafaktorové teorie	139
2.10	Feministická kriminologie (feministický pohled na kriminalitu)	142
2.10.1	<i>Pojem feministická kriminologie</i>	142
2.10.2	<i>Kritická kriminologie a radikální feminismus</i>	146
2.10.3	<i>Současné směry feministické kriminologie</i>	147
2.10.3.1	<i>Kathleen Daly a typologie pachatelek</i>	147
2.10.3.2	<i>Směry feministické kriminologie</i> <i>ve 21. století</i>	149
KAPITOLA III.		
PACHATELÉ KRIMINALITY		153
<i>(Jana Tlapák Navrátilová)</i>		
3.1	Pojem pachatele kriminality	153
3.2	Osobnost pachatele	154
3.3	Typologie pachatelů	155
3.3.1	<i>Biologické teorie a typologie pachatelů</i>	156
3.3.2	<i>Typologie vycházející ze psychologických aspektů</i>	158
3.3.3	<i>Typologie vycházející ze sociologických aspektů</i>	160
3.4	Výzkumy pachatelů trestných činů v ČR	160
3.5	Analýza pachatelů kriminality	161
3.5.1	<i>Žena jako pachatelka</i>	162
3.5.2	<i>Pachatelé podle věku</i>	163

KAPITOLA IV.**OBĚTI KRIMINALITY 169***(Marcela Tittlová)*

- 4.1 Pojem, vznik, vývoj a obsah viktimologie 169
- 4.2 Viktimologické typologie obětí 186
- 4.3 Viktimologické výzkumy 187
- 4.4 Viktimologická prevence 188
- 4.5 Pomoc obětem kriminality 190

KAPITOLA V.**TRESTNÍ REPRESA A PENOLOGIE 193***(Jana Tlapák Navrátilová)*

- 5.1 Úvodem 193
- 5.2 Penologie 194
- 5.3 Trestní represe 195
 - 5.3.1 *Kriminalizace jednání* 196
- 5.4 Trestání a jeho účel 198
 - 5.4.1 *Teorie účelu trestání* 198
 - 5.4.2 *Zásady trestání* 200
 - 5.4.3 *Účel trestů a trestání* 202
 - 5.4.4 *Spravedlnost* 203
- 5.5 Recidiva 203
 - 5.5.1 *Recidiva při ukládání trestu* 205
- 5.6 Alternativní tresty 206
 - 5.6.1 *Pojem alternativních trestů* 206
 - 5.6.2 *Vývoj alternativních trestů v České republice* 208
 - 5.6.3 *Probační a mediační služba* 209
 - 5.6.4 *Trest obecně prospěšných prací* 210
 - 5.6.5 *Trest domácího vězení* 212
 - 5.6.6 *Peněžitý trest* 214
 - 5.6.7 *Ostatní alternativní tresty* 215
- 5.7 Závěr 216

KAPITOLA VI.**KRIMINOLOGICKÉ UKAZATELE KRIMINALITY (STAV, ÚROVEŇ, STRUKTURA, OBJASNĚNOST A DYNAMIKA****KRIMINALITY) 219****(Peter Polák)**

- 6.1 Pojem kriminologické ukazatele kriminality 219
- 6.2 Stav kriminality 219
- 6.3 Úroveň (intenzita) kriminality 221
- 6.4 Struktura kriminality 224
- 6.5 Objasněnost kriminality 227
- 6.6 Dynamika kriminality 229
- 6.7 Latentní kriminalita, registrovaná kriminalita, skutečná kriminalita a jiné související pojmy 231
- 6.8 Prameny informací o kriminalitě 234

KAPITOLA VII.**KRIMINOLOGICKÝ VÝZKUM 241****(Peter Polák)**

- 7.1 Základní metodologická východiska vědeckého výzkumu, jako formy vědeckého poznání 241
- 7.2 Kriminologický výzkum a jeho složky (formy) 241
- 7.3 Pojem kriminologického výzkumu, jeho cíle a pojmy s ním související 242
- 7.4 Etapy kriminologického výzkumu 243
- 7.5 Druhy kriminologického výzkumu 244
 - 7.5.1 Druhy analytického výzkumu 244
 - 7.5.2 Druhy zjišťovacích výzkumných technik 246
- 7.6 Dokumentace a publikace výsledků kriminologického výzkumu 248

KAPITOLA VIII.**KRIMINOLOGICKÉ PROGNÓZOVÁNÍ 249****(Peter Polák)**

- 8.1 Pojem a cíle kriminologického prognózování 249
- 8.2 Systematizace (klasifikace) kriminologických prognóz 250
- 8.3 Metodologie kriminologických prognóz 252
- 8.4 Ověřování kriminologických prognóz 255

8.5	Míra přesnosti kriminologických prognóz	257
8.6	Formy interpretace kriminologických prognóz	258

KAPITOLA IX.

KONTROLA KRIMINALITY. PREVENCE KRIMINALITY

(Jiří Mulák)

9.1	Úvodem	263
9.2	Trestní represe v kontrole kriminality	266
9.3	Prevence v kontrole kriminality	271
9.3.1	<i>Klasifikace prevence kriminality</i>	273
9.3.2	<i>Prevence kriminality dle cílových objektů (sociální, situační a viktimologická)</i>	274
9.3.3	<i>Prevence kriminality podle stadia vývoje kriminálního problému (primární, sekundární a terciální prevence)</i>	285
9.4	Mezinárodní organizace a zakotvení prevence kriminality	286
9.5	Prevence kriminality v ČR	288

2. ČÁST: ZVLÁŠTNÍ ČÁST

KAPITOLA X.

NÁSILNÁ KRIMINALITA

(Marcela Tittlová)

10.1	Pojetí a obecná charakteristika násilné kriminality	295
10.2	Fenomenologie násilné kriminality	299
10.3	Etiologie násilné kriminality	300
10.4	Pachatelé násilné kriminality	304
10.5	Prevence násilné kriminality	306

KAPITOLA XI.

DOMÁCÍ NÁSILÍ JAKO DRUH KRIMINALITY

(Marcela Tittlová)

11.1	K pojmu domácího násilí	309
11.2	Znaky domácího násilí	312
11.3	Subjekty domácího násilí	313
11.4	Fenomenologické podoby domácího násilí	314

11.5 Etiologie domácího násilí	325
11.6 Možnosti prevence domácího násilí	327
KAPITOLA XII.	
MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA	329
<i>(Dalibor Šelleng)</i>	
12.1 Úvodem	329
12.2 Znásilnění	333
12.2.1 Pachatelé.....	334
12.2.2 Etiologie.....	336
12.2.3 Oběti znásilnění.....	339
12.3 Mravnostní kriminalita páchaná na dětech	341
12.3.1 Pachatelé.....	343
12.3.2 Oběti	345
12.3.3 Komerční sexuální zneužití dítěte.....	347
12.3.4 Prevence a kontrola	349
12.4 Prostituce	350
KAPITOLA XIII.	
MAJETKOVÁ KRIMINALITA	353
<i>(Marcela Tittlová)</i>	
13.1 Pojetí a obecná charakteristika majetkové kriminality	353
13.2 Fenomenologie majetkové kriminality	356
13.2.1 Krádež v kriminologické charakteristice	359
13.3 Pachatelé a oběti majetkové kriminality	363
13.4 Etiologie majetkové kriminality	367
13.5 Prevence majetkové kriminality	372
KAPITOLA XIV.	
HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA	375
<i>(Vladimír Pelc)</i>	
14.1 Pojem hospodářské kriminality, její význam a základní charakteristiky	375
14.2 Typologie pachatelů hospodářské kriminality	380
14.3 Kriminogenní faktory hospodářské trestné činnosti	383
14.4 Postih a prevence hospodářské kriminality	385

KAPITOLA XV.**KORUPCE 391***(Ingrid Galovcová)*

- 15.1 Úvod do problematiky a pojmové vymezení korupce 391
 - 15.1.1 *Korupce a korupční kriminalita* 391
 - 15.1.2 *Pojem korupce* 392
- 15.2 Formy korupce 395
 - 15.2.1 *Malá a velká korupce* 395
 - 15.2.2 *Aktivní a pasivní korupce* 396
 - 15.2.3 *Další klasifikace korupce* 397
- 15.3 Vnímání korupce 399
- 15.4 Vybraná specifika korupční kriminality 401
 - 15.4.1 *Pachatelé korupční kriminality* 402
 - 15.4.2 *Oběť korupční kriminality* 403
 - 15.4.3 *Specifika korupčního vztahu a jejich vliv na odhalování a dokazování korupce* 404
- 15.5 Prevence korupční kriminality 406
 - 15.5.1 *Mimotrestní nástroje prevence korupční kriminality* 407
 - 15.5.2 *Trestněprávní reakce jako nástroj prevence korupce* 410

KAPITOLA XVI.**DROGOVÁ KRIMINALITA 413***(Dalibor Šelleng)*

- 16.1 Úvodem 413
- 16.2 Droga jako omamná a psychotropní látka 415
- 16.3 Etiologie drogové kriminality 418
- 16.4 Fenomenologie drogové kriminality – obecně 420
- 16.5 Drogová kriminalita v České republice 421
- 16.6 Kontrola a prevence drogové kriminality 426

KAPITOLA XVII.**ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA 431***(Katarína Tejnská)*

- 17.1 Organizovaná kriminalita jako předmět zkoumání 431
 - 17.1.1 *Organizovaná kriminalita jako definiční problém* 433
 - 17.1.2 *Definice organizované kriminality* 434
- 17.2 Charakteristika organizované kriminality 439

17.3	Vztah organizovaného zločinu k jiným formám kriminality	444
17.3.1	<i>Organizovaná kriminalita a skupinová trestná činnost</i>	444
17.3.2	<i>Organizovaná kriminalita a terorismus</i>	445
17.3.3	<i>Organizovaná kriminalita a kriminalita bílých límečků</i>	445
17.4	Činnost organizovaných zločineckých skupin	446
17.5	Kontrola organizované kriminality	448
17.5.1	<i>Právní nástroje boje s organizovaným zločinem</i>	448
17.5.2	<i>Institucionální nástroje boje s organizovaným zločinem</i>	451
17.5.3	<i>Politické nástroje boje s organizovaným zločinem</i>	452
17.6	Prevence organizované kriminality	453

KAPITOLA XVIII.

TERORISMUS	455
------------------	-----

(Jiří Jelínek)

18.1	Úvodem	455
18.2	Vymezení pojmu terorismu	460
18.3	Terorismus a trestní legislativa	466
18.4	Terorismus a organizovaná kriminalita	469
18.5	Terorismus a tzv. zahraniční bojovníci	473

KAPITOLA XIX.

KYBERKRIMINALITA	477
------------------------	-----

(Jiří Krupička)

19.1	Úvod do problematiky, pojem, podstata a členění kyberkriminality	477
19.1.1	<i>Pojem a podstata kyberkriminality</i>	478
19.1.2	<i>Kategorizace kyberkriminality</i>	480
19.2	Specifika kyberkriminality	480
19.2.1	<i>Důvody rozmachu kyberkriminality</i>	480
19.2.2	<i>Důvody vysoké latence kyberzločinu</i>	482
19.2.3	<i>Pachatelé a oběti</i>	483
19.3	Jednotlivé typy útoků	486
19.3.1	<i>Hacking</i>	486

19.3.2	<i>Phishing</i>	489
19.3.3	<i>Nigerijské listy</i>	490
19.3.4	<i>Skimming a zneužívání platebních karet</i>	491
19.3.5	<i>Porušování autorských práv a práv souvisejících v kyberprostoru</i>	492
19.3.6	<i>Šíření nezákonného obsahu</i>	494
19.3.7	<i>Kybergrooming</i>	494
19.3.8	<i>Kyberšikana a kyberstalking</i>	495
19.3.9	<i>Jiné kyberútoky</i>	495
19.4	Prevalence kyberkriminality v ČR	496
19.5	Potírání a prevence kyberkriminality	499
19.5.1	<i>Regulace kyberkriminality</i>	499
19.5.2	<i>Prevence kyberkriminality</i>	501
 KAPITOLA XX.		
HATE CRIMES A EXTREMISMUS		503
<i>(Marek Dvořák)</i>		
20.1	<i>Hate crimes</i>	503
20.1.1	<i>Úvodem</i>	503
20.1.2	<i>Historický vývoj</i>	505
20.1.3	<i>Vymezení konceptu hate crimes</i>	508
20.1.4	<i>Kritika konceptu hate crimes</i>	510
20.2	Extremismus	511
20.2.1	<i>Úvodem</i>	511
20.2.2	<i>Vymezení extremismu a jeho vztah ke konceptu hate crimes</i>	513
20.2.3	<i>Členění extremismu</i>	516
20.2.4	<i>Extremismus a projevy předsudečné nenávisti na území České republiky</i>	529
 KAPITOLA XXI.		
KRIMINALITA „BÍLÝCH LÍMEČKŮ“		543
<i>(Jiří Jelínek)</i>		

KAPITOLA XXII.**KORPORÁTNÍ KRIMINALITA 559****(Katarína Tejnská)**

- 22.1 Korporátní kriminalita jako předmět zkoumání 559
- 22.2 Charakteristika korporátní kriminality 560
- 22.3 Kriminogenní faktory ovlivňující korporátní kriminalitu 562
 - 22.3.1 *Kriminogenní faktory na úrovni trhu* 562
 - 22.3.2 *Kriminogenní faktory na úrovni právnické osoby* 563
 - 22.3.3 *Kriminogenní faktory na úrovni individuálního pachatele – fyzické osoby* 565
- 22.4 Kontrola korporátní kriminality. Prevence korporátní kriminality 567
 - 22.4.1 *Trestní odpovědnost právnických osob* 568
 - 22.4.2 *Trestní odpovědnost právnických osob v české aplikační praxi* 569
 - 22.4.3 *Prevence korporátní kriminality* 571

KAPITOLA XXIII.**KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI****MLADISTVÝCH 575****(Ingrid Galovcová)**

- 23.1 Specifika trestní odpovědnosti mladistvých 575
- 23.2 Prevalence kriminality mladistvých 576
- 23.3 Kriminogenní faktory delikvence mladistvých..... 579
 - 23.3.1 *Rodinné zázemí* 580
 - 23.3.2 *Škola* 580
 - 23.3.3 *Volnočasové aktivity* 581
- 23.4 Prevence kriminality mladistvých 582
 - 23.4.1 *Primární prevence* 583
 - 23.4.2 *Sekundární prevence* 583
 - 23.4.3 *Terciální prevence* 586

BIBLIOGRAFIE 589**CONTENTS 613****O AUTORECH 623****ABOUT AUTHORS 625****VĚCNÝ REJSTŘÍK 627**